

LEERPLANDOELEN VVKBaO

WERELDORIËNTATIE

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN

- 0.1 Kinderen willen meer te weten komen over de wereld in al zijn dimensies, hier en elders, vroeger en nu.
- 0.2 Kinderen uiten hun verwondering over het (on)(be)grijpbare, het goede, het mooie, het mysterieuze, het verrassende ... in de wereld.
- 0.3 Kinderen beleven en ervaren een intense verbondenheid met de wereld.
- 0.4 Kinderen leven waardegericht.
- 0.5 Kinderen werken samen.
- 0.6 Kinderen drukken zich zo verstaanbaar mogelijk uit en benoemen waar mogelijk de dingen correct.
- 0.7 Kinderen kunnen en durven problemen aanpakken.
- 0.8 Kinderen ontwikkelen tot autonome leerders.
- 0.10 Kinderen kunnen vragen stellen waarvan de antwoorden onderzoekbaar of opzoekbaar zijn.
- 0.12 Kinderen kunnen uit een aantal vaststellingen zelf conclusies trekken.
- 0.13 Kinderen kunnen informatiebronnen op een doeltreffende manier hanteren.
- 0.15 Kinderen kunnen verslag uitbrengen over hun bevindingen.

MENS EN LEVENSONDERHOUD

- 1.1 Kinderen zien in dat mensen moeten zorgen voor hun dagelijks bestaan.
- 1.2 Kinderen zien in dat mensen arbeid verrichten om in hun levensonderhoud te voorzien.
- 1.3 Kinderen beseffen dat samenwerking met anderen nodig is om een aantal arbeidstaken zo goed mogelijk te kunnen verrichten.
- 1.4 Kinderen zijn er zich van bewust dat arbeidsomstandigheden kunnen verschillen.
- 1.5 Kinderen zien in dat mensen allerlei beroepen uitoefenen en tonen respect voor elk beroep.
- 1.8 Kinderen beseffen dat welvaart ongelijk verdeeld is.
- 1.9 Kinderen zijn er zich van bewust dat mensen op verschillende manieren welvaart of bezit verwerven en tonen alleen respect voor de 'eerlijke' manieren.
- 1.13 Kinderen zien in hoe je verantwoord omgaat met geld.
- 1.14 Kinderen beseffen dat niet voor alles betaald moet worden.
- 1.15 Kinderen ontdekken dat mensen en landen sterk afhankelijk zijn van elkaar voor hun levensonderhoud.
- 1.16 Kinderen ontdekken dat de welvaart van de westerse landen samenhangt met de manier waarop bedrijven van die landen handelsrelaties aangaan of aangingen met mensen uit andere landen.

MENS EN ZINGEVING

- 2.7 Kinderen zien in dat iedereen zijn leven een stuk in handen neemt.

MENS EN HET MUZISCHE

- 3.1 Kinderen zijn gevoelig voor en genieten van de muzische expressie in hun omgeving.
- 3.6 Kinderen combineren woord, beweging, beeld, drama, muziek, ... om de ervaringen rond een thema of project naar anderen te communiceren.

MENS EN MEDEMENS

- 4.5 Kinderen kunnen zich verplaatsen in de gedachten, gevoelens en waarnemingen van anderen en houden daar rekening mee.
- 4.7 Kinderen kunnen respect en waardering opbrengen.
- 4.9 Kinderen kunnen leiding volgen of meewerken.

- 4.10 Kinderen kunnen leiding geven.
- 4.11 Kinderen kunnen een ander helpen door zich dienstbaar op te stellen.
- 4.12 Kinderen kunnen hulp vragen en zorg aanvaarden.
- 4.13 Kinderen kunnen constructief kritisch zijn.
- 4.14 Kinderen kunnen zich op een passende manier weerbaar opstellen.
- 4.15 Kinderen kunnen zich discreet opstellen als derden daar niet door benadeeld worden.
- 4.16 Kinderen kunnen ongelijk of onmacht toegeven.

MENS EN SAMENLEVING

- 5.1 Kinderen zijn er zich van bewust dat mensen bij één of meer groepen behoren.
- 5.2 Kinderen zien in dat elke groep eigen doelen nastreeft, wat tot conflicten kan leiden.
- 5.3 Kinderen zien in dat vele groepen en volkeren eigen symbolen of kentekens hanteren.
- 5.4 Kinderen beseffen dat ze in een multiculturele samenleving leven.
- 5.5 Kinderen ontdekken dat groepen van mensen in een land van een ander cultuurgebied op een andere manier samenleven.
- 5.11 Kinderen zien in dat (groepen van) mensen en instellingen vaak macht en/of gezag uitoefenen.
- 5.14 Kinderen zien in dat er een onderscheid is tussen democratische en andere leiderschapsstijlen.

MENS EN TECHNIEK

- 6.1 Kinderen zien in dat courante producten gemaakt zijn uit welbepaalde materialen en/of grondstoffen.
- 6.2 Kinderen kennen verschillende energiebronnen.

MENS EN NATUUR

- 7.14 Kinderen zien in dat leefgewoonten de gezondheid kunnen bevorderen of schaden en handelen er naar.
- 7.17 Kinderen beseffen dat de aarde bron is van energie en van grondstoffen.
- 7.18 Kinderen gaan op hun niveau zorgzaam om met hun milieu.
- 7.25 Kinderen zien in dat het weer de leefgewoonten van mensen beïnvloedt.
- 7.26 Kinderen zien in dat er verschillende klimaten zijn en kunnen het verband illustreren tussen de leefgewoonten van mensen en het klimaat waarin ze leven.

MENS EN TIJD

- 8.6 Kinderen zien in dat hun tijdbesteding gelijkenissen en verschillen vertoont met die van kinderen uit andere groepen of samenlevingen.
- 8.14 Kinderen beseffen dat er naast een heden, ook een verleden en een toekomst zijn.

MENS EN RUIMTE

- 9.9 Kinderen kunnen gebruik maken van diverse voorstellingen van de ruimte.
- 9.10 Kinderen kunnen plaatsen en gebeurtenissen waar ze kennis mee maken vlot op een passende kaart of plattegrond terugvinden.
- 9.11 Kinderen kunnen op de wereldkaart en/of de globe, de grote klimaatgordels, de natuurlijke plantengroei, specifieke natuurverschijnselen en vindplaatsen van grondstoffen situeren.
- 9.20 Kinderen kunnen een te volgen reisweg uitstippelen, aan elkaar beschrijven en de afstand ervan berekenen.

NEDERLANDS

LEZEN

- 1 Boodschappen waarnemen.

- 2 Boodschappen decoderen, begrijpen en interpreteren
- 3 Boodschappen verwerken: beoordelen en integreren

SPREKEN

- 1 Communicatieve vaardigheden ontwikkelen en beheersen, dat wil zeggen allerlei situaties al sprekend adequaat aanpakken en beheersen.

TAALBESCHOUWING

- 29 De leerlingen tonen bij het nadenken over het taalsysteem interesse in en respect voor de persoon van de ander, en voor de eigen en andermans cultuur.

(INTER)CULTURELE GERICHTHEID

- 2 De leerlingen verwoorden gedachten, belevingen en emoties bij ervaringen met cultuuruitingen met een talige component en de culturele leefwereld.
- 3 De leerlingen verwerven enige kennis over de diversiteit in het culturele erfgoed met een talige component en krijgen er waardering voor.
  - 3.3 Gelijkenissen en verschillen ontdekken tussen de eigen taal en vreemde talen.
  - 3.4 Een positieve houding aannemen ten aanzien van andere talen of taalvariëteiten.
  - 3.5 Belangstelling tonen voor verleden en heden van een taal.

STRATEGIEËN

- 1 Zich oriënteren op aspecten van de luister- of leestaak.
- 2 Bij het voorbereiden de manier van luisteren of lezen afstemmen op het luister- of leesdoel.
- 3 Bij het uitvoeren de aandacht voor het luister- of leesdoel behouden.
- 4 Het luister- of leesresultaat beoordelen in het licht van het doel.
- 5 Zich oriënteren op aspecten van de spreek- of schrijftaak.
- 6 Bij het voorbereiden de manier van spreken of schrijven afstemmen op het spreek- of schrijfdoel.
- 7 Bij het uitvoeren de aandacht voor het spreek- of schrijfdoel behouden.
- 8 Het spreek- of schrijfresultaat beoordelen in het licht van het doel.

WISKUNDE

GETALLENKENNIS

-
- 25 Een percent interpreteren en gebruiken.

BEWERKINGEN

- 35 procenten nemen van een grootheid of een getal
- 47 de zakrekenmachine efficiënt en met inzicht gebruiken om op te tellen, af te trekken, te vermenigvuldigen en te delen en procenten te berekenen.
- 49 Enkelvoudige vraagstukken over optellen en aftrekken oplossen in bepaalde situaties.
- 50 Enkelvoudige vraagstukken over vermenigvuldigen en delen oplossen in bepaalde situaties.
- 54 Verhoudingen vergelijken, het ontbrekende verhoudingsgetal berekenen en gelijkwaardige verhoudingen bepalen bij aan elkaar gebonden recht-evenredige en omgekeerd-evenredige grootheden.
- 57 Aan de hand van voorbeelden uitleggen wanneer het begrip gemiddelde gebruikt wordt en het gemiddelde berekenen.

METEN EN METEND REKENEN

- 72 Betalen, wisselen en teruggeven.
- 89 In veel voorkomende situaties de relaties tussen grootheden ervaren en onderzoeken.

MEETKUNDE

- 7 De relatie leggen tussen driedimensionale situaties en hun voorstellen om zich te oriënteren in de ruimte met kaarten en plattegronden.

MEDIAOPVOEDING

- ME3 TECHNISCHE EN INSTRUMENTELE MEDIACOMPETENTIE: De leerlingen ontwikkelen technische en instrumentele kennis, vaardigheden en attitudes die nodig zijn om de voor hen bestemde mediatoepassingen adequaat en veilig te kunnen gebruiken.

MUZISCHE OPVOEDING

ALGEMEEN

- 1 Intensief gebruik maken van alle zintuigen.
- 2 De wereld, en in het bijzonder de muzische expressie ervan, met een open houding benaderen.
- 12 Erop gericht zijn de eigen ervaringen, ideeën, gevoelens en waardering in muzische taal uit te drukken.
- 15 Je voorstellingsvermogen, je fantasie en je verbeelding durven aanspreken

BEELDOPVOEDING

- 1 Openstaan voor beelden. De kinderen leren stilstaan bij beelden om:
  - 1.3 vooroordelen over bepaalde beelden weg te denken.
  - 1.5 beelden te bewonderen en verwonderd te zijn over diverse beelden.
- 2 Bewust zijn van het feit dat beelden zeggingskracht hebben. Dit houdt in dat kinderen zien dat:
  - 2.1 de wereld rondom ons in beelden 'spreekt'.
  - 2.4 informatie halen uit beelden.
- 3 Inhouden, beelddaspecten, technieken en materialen achterhalen in beelden. Dit houdt in dat kinderen:
  - 3.3 de culturele context duiden

BEWEGINGSEXPRESSIE

- 1 Kinderen experimenteren met en bekwamen zich in de uitdrukingsmogelijkheden van hun lichaam.
- 4 Kinderen worden zich bewust van hun identiteit en hun inlevingsvermogen. Dit houdt in dat ze:
  - 4.2 een eenvoudig bewegingsverhaal kunnen uitbeelden.
  - 4.3 een eenvoudig bewegingsverhaal kunnen uitbeelden over iets wat ze gehoord, gezien, gelezen, gevoeld of meegemaakt hebben.

MUZIKALE OPVOEDING

- 5.4 Eenvoudige functies van film- en reclamemuziek herkennen.